

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 5)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

10 สิงหาคม 2567

มาตรา 161 ความผิดฐานเจ้าพนักงานปลอมเอกสาร

มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ต้องระวางโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 264 ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอม ในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อสอบสมัยที่ 54 ปี 2544

การกรอกข้อความลงในใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส 3) ตามความเป็นจริงตามเจตนาของผู้ซื้อและผู้ขายที่ดินทุกประการและประทับตราของกระทรวงมหาดไทยถูกต้อง เพียงแต่ยังไม่มีลายมือชื่อเจ้าพนักงานที่ดินและยังไม่ได้ลงวันเดือนปีที่ออกไปเท่านั้น เอกสารดังกล่าวจึงไม่ใช่เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีเจตนาจะลอกเลียนแบบหรือปลอมแปลงเอกสารต้นฉบับฉบับหนึ่งฉบับใดเป็นเพียงแต่เอกสารยังลงรายการไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ตามระเบียบของราชการเท่านั้นและการที่เจ้าพนักงานที่ดินยังไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองเอกสารกับการที่ยังไม่ได้ลงวันเดือนปีที่ออกเอกสารก็ไม่มีเหตุที่จะทำให้ผู้พบเห็นเอกสารหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องแท้จริงที่ทางราชการออกให้ไปได้ จึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตามมาตรา 161 (ฎ.1532/2543)

มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือ
กรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใด
ได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลง
ข้อความเช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอัน
เป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา 162 ความผิดฐาน เจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ

องค์ประกอบแรก เป็นเจ้าพนักงาน

องค์ประกอบข้อสอง ที่มีหน้าที่ ทำ

เอกสาร รับเอกสาร กรอกข้อความลงใน

เอกสาร

องค์ประกอบข้อสาม กระทำ

การดังต่อไปนี้

1. รับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้

กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่า

การอย่างใด ได้กระทำต่อหน้าตน

อันเป็นความเท็จ

กฎ 11741/2557 ความผิดตามป อ. มาตรา 153 ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของพนักงานและมีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินแล้วจ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น จำเลยจ่ายเงินจำนวน 260,675 บาท เป็นค่าพันธุ์ปลาและวัสดุการเกษตรเกินกว่าที่ควรจ่าย จำนวน 146,900 บาท เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นจึงเป็นความผิดตาม มาตรา 153

ความผิดตาม มาตรา 162 ผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าของพนักงานและมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร จำเลยทำเอกสารและกรอกข้อความในเอกสารใบตรวจรับ ลงชื่อรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จว่าได้ตรวจพันธุ์ปลาทุกชนิดตามจำนวนและขนาดตามใบสั่งซื้อโดยพันธุ์ปลาดังกล่าวมีขนาด 5 ถึง 7 เซนติเมตร จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 162 (1) (4)

ส่วนความผิดตาม มาตรา 157 ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของพนักงานทั่วไป จึงรวมทั้ง เจ้าของพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินตาม มาตรา 153 และเจ้าของพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสารตาม มาตรา 162 จำเลยกระทำการตรวจรับพันธุ์ปลา และวัสดุการเกษตรดังกล่าวโดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 157 (ออกข้อสอบปี 2559)

มาตรา 153 จ่ายทรัพย์สินเกินกว่าที่ควรจ่าย

ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน
จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาท
ถึงสองหมื่นบาท

สมัย 70 ปี 60 คำถาม นายเอกเจ้าพนักงานประมงสถานีประมงน้ำจืด มีหน้าที่สั่งซื้อ ตรวจสอบ และจ่ายค่าพันธุ์ปลา สั่งซื้อพันธุ์ปลากระโห้ 15,000 ตัว ราคา 260,000 บาท จากนายเจียงพ่อค้าขายพันธุ์ปลา ตกลงกันว่าปลาต้องมีขนาด 7 ถึง 9 ซม. ถ้าขนาดเล็กกว่านี้ ราคาต้องลดลงตามราคาตลาด เมื่อนายเอกไปตรวจดูพันธุ์ปลาของนายเจียง นายเอกได้พบพูดคุยกับนางสาวหมวยบุตรสาว นายเจียงแล้วชอบพอนางสาวหมวยมาก ต่อมาเมื่อถึงกำหนดส่งมอบพันธุ์ปลาปรากฏว่าปลาที่มีขนาดเพียง 3 ถึง 4 เซนติเมตร นางสาวหมวยโทรศัพท์บอกความจริงแก่นายเอก แต่ขอให้นายเอกช่วยรับมอบพันธุ์ปลา และจ่ายเงิน 260,000 บาท ให้แก่นายเจียงเพราะครอบครัวนางสาวหมวยกำลังเดือดร้อนเรื่องเงิน ทั้ง ๆ ที่ปลาขนาดดังกล่าวมีมูลค่าตามราคาตลาดเพียง 160,000 บาท เมื่อนายเจียงนำพันธุ์ปลาไปส่งมอบที่สถานีประมงน้ำจืด นายเอกไม่ได้ไปตรวจดูพันธุ์ปลาที่นายเจียงส่งมอบ แต่ออกเอกสารตรวจรับรองว่าได้ตรวจสอบโดยละเอียดแล้วเป็นพันธุ์ปลากระโห้จำนวน 15,000 ตัว ขนาด 7 ถึง 9 ซม.เห็นควรอนุมัติให้จ่ายเงิน 260,000 บาท แก่นายเจียง ซึ่งต่อมานายเจียงได้รับเงิน 200,000 บาทไป

คำตอบ นายเอกเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่สั่งซื้อตรวจรับและจ่ายค่าพันธุ์ปลาจ่ายเงินค่าพันธุ์ปลา 260000 บาทให้แก่ นายเจียง ทั้งที่พันธุ์ปลามีมูลค่าตามราคาตลาดเพียง 160,000 บาท ย่อมเป็นการที่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินจ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น คือ นายเจียงและนางสาวหมวย เป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นตาม ปอ.ม.153

นายเอกเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ตรวจรับพันธุ์ปลา ไม่ได้ไปตรวจดูพันธุ์ปลาตามหน้าที่ของตน แต่ออกเอกสารตรวจรับรองว่าได้ตรวจสอบโดยละเอียดแล้วเป็นพันธุ์ปลากระโทง จำนวน 15,000 ตัว ขนาด 7 ถึง 9 ซม เห็นควรอนุมัติให้จ่ายเงิน 260,000 บาท ทั้งที่รู้อยู่ว่ามีขนาดเพียง 3 ถึง 4 ซม และมีมูลค่าเพียง 160,000 บาท จึงเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จและฐานรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเป็นเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จตาม ปอ.ม. 162 (1) (4)

นายเอกกระทำการตรวจรับพันธุ์ปลาโดยมิชอบ เป็นเหตุให้ทาง
ราชการได้รับความเสียหาย นายเอกจึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงาน
ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 157 อีกด้วย โดยความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบหรือโดยทุจริตตามมาตรา 157 นั้น หมายถึงเจ้าพนักงาน
โดยทั่วไปซึ่งย่อรวมถึงเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินตามมาตรา
153 และเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสารหรือกรอกข้อความลงใน
เอกสารตามมาตรา 162 ด้วย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 11741/2557)

ฎ 3003-3005/2525 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยป่าไม้อำเภอ ได้รับคำสั่งจากป่าไม้อำเภอให้ไปตรวจสอบไม้ตามที่มีผู้ยื่นคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ ไม่ได้ไปตรวจสอบไม้ ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการชำระเงินค่าภาคหลวง และไม่ได้ตรวจสอบบัญชีจำหน่ายไม้ แต่ได้ลงลายมือชื่อของตนในหนังสือกำกับไม้แปรรูปในช่องผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าได้ทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว และทำความเข้าใจเสนอนายอำเภอในคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ว่าได้ไปทำการตรวจสอบไม้รายนี้แล้วถูกต้องจริง สมควรออกใบเบิกทางให้ได้ ซึ่งเป็นความเท็จ เป็นเหตุให้ป่าไม้อำเภอในฐานะผู้ทำการแทนนายอำเภอออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ให้แก่ผู้ขอ ทำให้ป่าไม้อำเภอซึ่งเป็นผู้ออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมป่าไม้ ตามมาตรา 157 และเป็นความผิดฐานรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นอันเป็นความเท็จ ตามมาตรา 162(1)

ฎ 4190/2536 เมื่อไม้ของกลางเป็นไม้ที่ไม่ได้ตีประทับตรา ต. ตัด ซึ่งแสดงว่าเป็นไม้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดได้ ประกอบทั้งเป็นไม้ที่ไม่ได้อยู่ในป่าที่บริษัท อ. ได้รับสัมปทานในขณะที่จำเลยได้รับคำสั่งให้ไปตรวจวัดประทับตราอนุญาตชักลาก ไม้ของกลางทั้ง 24 ท่อน จึงเป็นไม้ที่ตัดฟันหรือตัดโค่นมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเป็นไม้ที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยได้จดยการของไม้ของกลางลงในสมุดบัญชีรายการ ขนาดจำนวนไม้ที่ตรวจวัดประทับตราอนุญาตชักลาก เพื่อรับรองเป็นหลักฐานว่า จำเลยได้กระทำการโดยชอบด้วยหน้าที่อันเป็นการจดยการอันเป็นเท็จ จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่กรอกข้อความในเอกสารในการปฏิบัติตามหน้าที่จดยการไม้ลงในสมุดบัญชีเพื่อรับรองเป็นหลักฐานว่าจำเลยได้กระทำการดังกล่าวอันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162(1) ซึ่งเป็นความผิดกรรมเดียวกันกับความผิดตามมาตรา 157 และมาตรา 160 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 162(1)

ฎ 1870/2522 ข้าราชการกรมชลประทานที่ได้รับแต่งตั้ง

เป็นกรรมการตรวจรับมอบงานจ้างตัดไม้ในบริเวณที่ทำเขื่อน ลง
ชื่อในหนังสือรับมอบงานโดยไม่ได้ไปตรวจสอบงาน แต่ไม่ปรากฏ
ว่าทุจริตต่อไม้และต้นไม้ที่ถูกตัดคงเหลืออยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ
ไม่ทำให้น้ำเน่าเขื่อน และอ่างเก็บน้ำไม่เสียหาย ไม่เป็นความผิด
ตาม มาตรา 151,157 แต่เป็นความผิดตาม มาตรา 162
เฉพาะตัวผู้รับเงินจากผู้รับจ้างเป็นทุจริต เป็นความผิดตาม
มาตรา 157

ฎ 4532/2548 การที่จำเลยนำสมุดบันทึกการประชุมในวันที่ 19 สิงหาคม 2538 ไปให้ จ. และ ส. ลงลายมือชื่อในบันทึกการประชุม ทั้งที่ไม่ได้มีการประชุม และบันทึกรายงานการประชุมดังกล่าวระบุว่า ร. เป็นผู้จดยางงานการประชุม การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ร. ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่มีชื่อเข้าร่วมประชุมและประชาชนทั่วไปในตำบลท่าเรือ ทั้งเอกสารที่ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นบันทึกรายงานการประชุมของสมาชิกสภาอบต. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาอบต. ในราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการปลอมเอกสารราชการตาม ป.อ. มาตรา 265 เมื่อจำเลยซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารอบต. มีหน้าที่ขออนุมัติข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากสมาชิกอบต. เพื่อนำเสนอนายอำเภออนุมัติ จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตาม ป.อ. มาตรา 161 และการที่จำเลยลงลายมือชื่อรับรองสำเนารายงานการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าวในสำเนาข้อบังคับเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีว่ามีการประชุมจริง จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และจำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยการนำงบประมาณมาจัดประมุขให้ผู้รับเหมาทำงานตามที่ตนเองต้องการ อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา 157

เป็นหัวหน้าที่ไม่มีหน้าที่นั้น แต่ใช้ลูกน้อง ผิดแก่ผู้สนับสนุน

- **ฎ 5146/2558** จำเลยที่ 1 เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาล ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นเจ้าพนักงาน ตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นสำนักงานเทศบาลเมืองมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเมือง รับเรื่องการแจ้งย้ายที่อยู่ของราษฎร ตรวจสอบเอกสารในการแจ้งย้ายที่อยู่ของราษฎร และลงชื่อในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งย้ายออก จำเลยที่ 1 นำรายชื่อราษฎรมามอบให้จำเลยที่ 2 ดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่จากเทศบาลเมืองสิงห์บุรีไปอยู่เทศบาลเมืองชุมพร โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชุมพร โดยผู้ขอย้ายไม่ได้แจ้งย้ายที่อยู่ด้วยตนเอง ซึ่งจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดำเนินการแจ้งย้ายที่อยู่โดยปฏิบัติผิดหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ตามพ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร หมวด 4 การย้ายที่อยู่ จำเลยที่ 1 ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร จำเลยที่ 1 จึงขาดคุณสมบัติเฉพาะตัวตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 1 ในฐานเป็นตัวการเพราะใช้จำเลยที่ 2 และที่ 3 กระทำความผิดตามมาตรา 162 (1) (2) ได้ จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ใช้ก็เป็นได้แต่ผู้สนับสนุนเท่านั้น

แต่อาจผิด 148 โดยเทียบ

คดี อม.2/2551 จำเลยรัฐมนตรีช่วยว่าการมหาดไทย ได้ใช้อำนาจ
ข่มขืนใจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานที่ดินสาขาบางพลี
ออกโฉนดให้แก่บริษัท ป. โดยมีชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย
บางส่วนทับคลองสาธารณะ บางส่วนเป็นที่ทะเลาะ เป็นการใช้อำนาจใน
ตำแหน่งทางการเมืองในฐานะรมต.ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่มี
สิทธิเข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอแนะให้ความเห็นและมีมติ
ในกิจการงานกรมที่ดินได้ รวมทั้งมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีมติใน
การแต่งตั้งข้าราชการระดับ 10 และ 11 จึงมีความผิดตาม ม.148
จำคุก 10 ปี

ม.148 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือ
จูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่
ตนเองหรือผู้อื่น

ม.149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภา
จังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาลเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำ
การอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

ม.201 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือ
พนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับ
ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง
ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

2. รับรองเป็นหลักฐานว่าได้มีการแจ้ง

ข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

ฎ 2302/2523 จำเลยเป็นสารวัตรกำนันปฏิบัติหน้าที่แทนกำนันเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ออกสำเนาทะเบียนบ้านว่าย้ายออกและมีหน้าที่ทำกรอกข้อความ ลงในมรณบัตรตามอำนาจหน้าที่ โดยลงชื่อจำเลยในชื่อนายทะเบียน ผู้รับแจ้ง มรณบัตรและสำเนาทะเบียนบ้าน ดังกล่าวจึงเป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้น แม้ข้อความในมรณบัตรและสำเนาทะเบียนบ้านไม่ตรงกับ ความจริงก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 แต่เป็นความผิดตาม มาตรา 162

3. ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจดหรือจดเปลี่ยนข้อความ

ฎ 8413/2556 จำเลยรับเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ 1,870 บาท จากอบต.ไทยเจริญ และจำเลยออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้นำส่ง แต่จำเลยไม่ได้นำส่งเงินเป็นรายได้ของแผ่นดิน และจำเลยนำสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้ว ซึ่งต้นฉบับออกให้แก่อบต.ไทยเจริญ มาแก้ไขข้อความจากเดิมที่มีข้อความว่า ได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ 1,870 บาท เป็นข้อความว่า ได้รับเงินค่าธรรมเนียมการพนันเพิ่ม 40 บาท จำเลยมีตำแหน่งเป็นเสมียนตรามีหน้าที่รับเงินและออกใบเสร็จรับเงิน เมื่อใบเสร็จรับเงินที่จำเลยออกไปมีข้อความหรือจำนวนเงินผิดพลาด จำเลยย่อมมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้อง การแก้ไขดังกล่าวมิใช่การกระทำในขณะที่จำเลยหมดอำนาจที่จะแก้ไข จำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานเป็นเจ้าของพนักงานทำเอกสารอันเป็นเท็จ ตามมาตรา 162(3) และเจ้าพนักงานยกยกตาม มาตรา 147 ไม่ผิดฐานปลอม ตามมาตรา 161

4. รับรองเป็นหลักฐานซึ่ง
ข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่ง
พิสูจน์ความจริง อันเป็นเท็จ
= รับรองข้อเท็จจริงเท็จ

ฎ 9368/2552 จำเลยที่ 1 ช่วยราชการองค์การบริหารส่วนตำบลซำปา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมงาน จำเลยที่ 2 เป็นกำนันตำบลซำปา และเป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซำปา ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจการจ้าง จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ตรวจผลการปฏิบัติและตรวจรับงานตามสัญญาจ้าง โดยจำเลยทั้งสองทราบแต่แรกแล้วว่างานจ้างเหมาก่อสร้างถนนตามสัญญา มีความยาว 1,350 เมตร การที่จำเลยที่ 1 ไม่ออกไปตรวจสอบการก่อสร้าง ทำให้เกิดความเสียหายเพราะหากจำเลยที่ 1 ไปตรวจย่อมทราบได้ว่าถนนที่ก่อสร้างเสร็จมีความยาวเพียงประมาณ 1,024 เมตร การที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทำหลักฐานเท็จด้วยเจตนาพิเศษที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาและเป็นการกระทำโดยสุจริต ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาต้องจ่ายเงินค่าจ้างเกินไป และมีผู้ได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นค่าก่อสร้างที่เกินไปจากความจริง แม้ภายหลังจำเลยที่ 2 จะนำเงินค่ารับจ้างส่วนที่รับเกินไปมาคืน ก็เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลซำปาแจ้งเรียกเงินคืน จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดมาตรา 157 และ มาตรา 162 (4) เป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด (ออกข้อสอบไปแล้ว)

- ฎ 2907/2526 จำเลยเป็นเลขานุการสภาเทศบาล จำเลยไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ประธานสภา
จึงแต่งตั้งให้ ส.ทำหน้าที่เลขานุการแทนจำเลย จำเลยได้ใช้ให้แก้ไขรายงานการประชุมที่ ส.
ทำขึ้น โดยจำเลยไม่มีอำนาจแก้ไขได้โดยผลการ เพื่อจะให้ผู้เกี่ยวข้องหลงเชื่อว่าสภา
เทศบาลมีมติตามที่จำเลยได้แก้ไข โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยจึงมี
ความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นปลอมเอกสารตาม มาตรา 265 ประกอบด้วยมาตรา 84 จำเลยเป็น
เจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสารดังกล่าว จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา 161 อีกบท
หนึ่ง เมื่อจำเลยนำเอกสารปลอมนั้นไปอ้างในการขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จำเลยจึงมี
ความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตามมาตรา 268 อีกกระทงหนึ่ง

ส่วนต่อมาจำเลยในฐานะเลขานุการสภาเป็นผู้มีหน้าที่ทำรายงานการประชุมของสภา
เทศบาล จำเลยทำรายงานการประชุมขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตนและลงลายมือชื่อตัวเอง
เป็นผู้ทำ มิได้ทำในนามของบุคคลอื่น เอกสารนั้นจึงเป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้น แม้
ข้อความในเอกสารจะไม่เป็นความจริง ก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตาม มาตรา 161 แต่เป็น
การทำเอกสารอันเป็นความเท็จตามมาตรา 162

ฎ.6538/2562 จำเลยที่ 1 ลงลายมือชื่อรับรองรายงานการประชุม และ
จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อเป็นผู้บันทึกการประชุมในเอกสารฉบับเดียวกัน ย่อมเป็น
การรับรองเป็นหลักฐานว่า การประชุมคณะกรรมการกำหนดโครงสร้างส่วน
ราชการและจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี (รอบปีงบประมาณ 2558 - 2560) เมื่อ
วันที่ 20 สิงหาคม 2557 ได้กระทำต่อหน้าตนนั้น เมื่อคณะกรรมการดังกล่าว
มิได้มีการประชุมกันจริง การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ย่อมเป็น
ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับรองเป็นหลักฐานว่า การ
อย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่ง
ข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ ตาม ป.อ. มาตรา 162
(1) และ (4) แต่โจทก์ทั้งห้ามิได้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตาม ป.อ.
มาตรา 162 (1) และ (4) มาด้วย ต้องถือว่าโจทก์ทั้งห้าไม่ประสงค์ให้ลงโทษ
จำเลยที่ 1 และที่ 2 ตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) จึงลงโทษจำเลยที่ 1 และ
ที่ 2 ในความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162 (1) และ (4) ไม่ได้

ฎ 8300–8302/2540 ที่พิพาทอยู่ในเขตป่าสงวน การรังวัดของ
เจ้าพนักงานที่ดินเพื่อออก น.ส.3ก.ไม่มีการแจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไป
ระวางแนวเขต เมื่อนายอำเภอมีคำสั่งให้ตรวจสอบแนวเขตที่ดิน เพราะมี
เหตุสงสัยว่าที่ดินที่ขออนอก น.ส.3 ก.อยู่ในเขตป่าสงวน ซึ่งจำเลยในฐานะ
เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไป
ระวางแนวเขตตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้วา จำเลย
ไม่ได้แจ้งให้เจ้าพนักงานป่าไม้ไประวางแนวเขตแต่กลับรายงานต่อ
นายอำเภอว่าที่เกิดเหตุทั้งสามแปลงไม่อยู่ในเขตป่าสงวนเป็นเหตุให้
นายอำเภอออก น.ส.3 ก.ให้แก่ ส. เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่ทาง
ราชการ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามมาตรา 157,162(4)
การกระทำความผิดกล่าวเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตาม
มาตรา 157ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด

- ฎ 2205/2532 จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 เป็นเจ้าพนักงานได้รับ

แต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจ การจ้างการก่อสร้างบ้านพักครู 1 หลัง มีหน้าที่ตรวจ และควบคุมการจ้างให้ดำเนินไปตามข้อกำหนดในสัญญา แบบแปลนและ แผนผัง เมื่อตรวจ เห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้รับมอบงานแล้วรายงานต่อผู้มี อำนาจสั่งจ้างทราบพร้อมด้วยหลักฐาน การที่จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 ได้ทำหลักฐานใบตรวจรับงานจ้างเหมาจ้างว่าจำเลยที่ 7 ได้ก่อสร้างบ้านพัก ครูแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นความเท็จโดยงานยังไม่แล้วเสร็จ เป็น การรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็น เท็จ เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162(4) และเป็นเหตุให้มีการเบิกจ่ายเงิน ค่าจ้างเหมาก่อสร้างให้จำเลยที่ 7 รับไป จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็น เหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ด้วย

ฎ1116-1118/2517 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับ
รถยนต์ ซึ่งเทศบาลซื้อ ได้ลงชื่อในใบตรวจรับพัสดุซึ่งมีข้อความว่าคณะกรรมการได้
ตรวจรับรถยนต์แล้ว เห็นว่ามีปริมาณและคุณภาพถูกต้องครบถ้วน ทั้งราคาก็เป็นไป
ตามราคาในท้องตลาด และได้ส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่แผนกช่างรับไว้เป็นการถูกต้อง
แล้ว ซึ่งความจริงไม่มีการกระทำดังกล่าวเลย เพราะผู้ขายยังไม่ได้นำรถมาส่งมอบการ
ที่จำเลยยังไม่ได้ตรวจรับและส่งมอบแต่ลงชื่อรับรองเป็นหลักฐานว่าได้กระทำการ
ดังกล่าว จึงเป็นการรับรองเท็จอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา
162(1) และการที่จำเลยรับรองเป็นหลักฐานว่ารถที่ตรวจรับมอบนี้อมีปริมาณคุณภาพ
ถูกต้องครบถ้วน ทั้งราคาก็เป็นไปตามราคาในท้องตลาด และได้ส่งมอบให้แก่
เจ้าหน้าที่แผนกช่างรับไว้เป็นการถูกต้องแล้วนั้น เป็นการรับรองเป็นหลักฐานซึ่ง
ข้อเท็จจริง อันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา
162(4) ด้วย แม้การรับรองเป็นหลักฐานเช่นนี้ จำเลยจะกระทำไปโดยไม่ทุจริต ไม่
เกิดความเสียหายก็เป็นผิดตามมาตราดังกล่าว

ฎ 4201/2536 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยทำใบรับแจ้งการตายอันเป็นเท็จ แล้วนำไปเป็นหลักฐานในการแจ้งการตายต่อนายทะเบียนให้ออกมรณบัตรของ จ. และนำไปเป็นหลักฐานในการขอคืนหลักประกันที่ ป. ได้ประกันตัว จ. และเบิกความเท็จต่อศาลว่า จ.ตายไปแล้ว การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 157, 162(1)(4), 267 ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุดกระทางหนึ่งและเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคแรกอีกกระทางหนึ่ง

กฎ 2205/2532 จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 เป็นเจ้าพนักงานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้างการก่อสร้างบ้านพักครู 1 หลัง มีหน้าที่ตรวจและควบคุมการจ้างให้ดำเนินไปตามข้อกำหนดในสัญญา แบบแปลนและแผนผัง เมื่อตรวจเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้รับมอบงานแล้วรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งจ้างทราบพร้อมด้วยหลักฐาน การที่จำเลยที่ 1 ถึง ที่ 4 และจำเลยที่ 6 ได้ทำหลักฐานใบตรวจรับงานจ้างเหมาแจ้งว่าจำเลยที่ 7 ได้ ก่อสร้างบ้านพักครูแล้วเสร็จตาม สัญญาจ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นความเท็จโดยงานยังไม่แล้วเสร็จ เป็นการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 162(4) และเป็นเหตุให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาก่อสร้างให้จำเลยที่ 7 รับไป จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 ด้วย

กฎ 8010/2556 การที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานได้รับมอบหมายให้รังวัดตรวจสอบที่ดินในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินซึ่งอยู่ที่เกาะลันตา ให้คำรับรองว่ามีการทำประโยชน์เต็มพื้นที่ทั้ง ๆ ที่มีการทำประโยชน์เพียงประมาณ 10 ไร่ ซึ่งต่อมามีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เนื้อที่มากถึง 55 ไร่ 3 งาน 97 ตารางวา ซึ่งเกินกว่าทะเบียนแจ้งการครอบครองที่ดินเพียง 10 ไร่ 2 งาน และยังให้คำรับรองว่าที่ดินพิพาทลาดชันไม่เกิน 35 องศา โดยปราศจากการตรวจสอบที่แน่ชัดและไม่มีหลักฐานสนับสนุนทั้ง ๆ ที่เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์และเป็นที่ยกเว้นห้ามของทางราชการ เพื่อให้ ส.ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และการที่ทำหนังสือเสนอต่อนายอำเภอรับรองว่าออกทำการรังวัดตรวจสอบที่ดินตลอดจนตรวจสอบแล้วว่าสามารถออกแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ได้ อันเป็นความเท็จ จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสารรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ (ศาลฎีกาลงโทษจำคุก 5 ปี)

ข้อสอบสมัยที่ 63 ปี 2553

แม้มีหน้าที่ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ทั่ว ๆ ไปของมหาวิทยาลัยแต่เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้าง มีหน้าที่ตรวจรับงานจ้าง กลับลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบงานโดยไม่ได้ไปตรวจงานตามหน้าที่ ย่อมมีความผิดฐานเจ้าพนักงานรับรองหลักฐานอันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 162(1) และเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 (เทียบภู. 3003-3005/2525) แต่ไม่มีความผิดตามมาตรา 151 เพราะการเป็นกรรมการตรวจการจ้างไม่ใช่เป็นการกระทำอันเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตเกี่ยวกับหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใดของมหาวิทยาลัย (เทียบภู.1840/2522)

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาวันที่ 2 ส.ค.2558 หน้า ฎ. 2296-
2297/2557 ไปออก

จำเลยที่ 1 ไปแจ้งเท็จต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าที่ดินมีการ
ทำประโยชน์และมีเนื้อที่เพิ่ม ซึ่งเป็นความเท็จ ผิด ม.137

จำเลยที่ 2 เป็นนายอำเภอ มีหน้าที่ออก นส.3ก. ทราบดีว่า

จำเลยที่ 1 มิได้ทำประโยชน์ในที่พิพาทและไม่มีเนื้อที่เพิ่ม

จำเลยที่ 2 ยังอนุญาตให้แก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ เป็นการร่วมกับ

จำเลยที่ 1 กระทำผิด จำเลยที่ 2 ผิดตาม ม.162(4) และ 157

องค์ประกอบข้อสี่ เจตนา

ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาใน
การทำเอกสารเท็จโดยวิธีการ
ต่างๆ ตาม (1) – (4) (ไม่ต้อง
มีเจตนาทุจริต)

มาตรา 162 แม้ไม่มีเจตนาทุจริตก็ผิด

ฎ 409-410/2509 มาตรา 157 ตอนแรก กับมาตรา 162 ไม่มีบทบัญญัติว่าจะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริต ฉะนั้น เมื่อฟังได้ว่าจำเลย ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานออกใบสุทธิโดยจดเปลี่ยนแปลงข้อความไม่ตรงต่อความจริงและผิดระเบียบเพื่อให้พลทหารเอกนำไปแสดงต่อผู้บังคับบัญชาในการขอบำเหน็จความชอบนั้น ก็ได้ชื่อว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ราชการทหารในตัว ครอบงำความผิดตามมาตรา 157 ตอนแรก และมาตรา 162(3) ให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

กฎ 3572/2529 การที่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ลงชื่อรับรองการ
ตรวจสอบไม้อันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จ และจำเลยที่ 1
ลงชื่อในฐานะกรรมการและเลขานุการ จำเลยที่ 3 ลงชื่อในฐานะ
กรรมการ นายอำเภอได้ยึดถือเอาเอกสารนี้เป็นหลักในการพิจารณาออก
หนังสือรับรองให้ราษฎรตลอดมา จำเลยที่ 1 ที่ 3 ย่อมเห็นความสำคัญ
ของเอกสารที่ตนลงชื่อนั้น จะอ้างว่าลงชื่อโดยขาดเจตนากระทำผิดไม่ได้
ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นปลัดอำเภอได้ลงชื่อรับรองในเอกสารดังกล่าวอันเป็น
การรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จเช่นเดียวกัน การรับรองดังกล่าวต้อง
อาศัยการตรวจสอบที่ละเอียดถี่ถ้วน จะอ้างว่าลงชื่อรับรองโดยไม่ได้
ตรวจสอบเพราะมีงานอื่นมาก ไม่มีเจตนากระทำผิดไม่ได้ การกระทำของ
จำเลยทั้งสามเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162

ทำให้ตรงกับความจริง ไม่ผิดเพราะไม่มีอะไรเป็นเรื่องเท็จ

- **ฎ 4900/2528** ทำเอกสารบันทึกถ้อยคำให้ ป. ลงลายมือชื่อแสดงว่าป. ยกที่ดินของตนให้เป็นที่สาธารณะ แม้เป็นการทำบันทึกภายหลังเมื่อที่ดินแปลงนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ผู้รับโอนแล้วก็ตาม
- **ฎ 217/2531** กรรมการตรวจรับการจ้างซ่อมทำนบดินประชุมราษฎรในหมู่บ้านตกลงลดค่าจ้างขุดดินซ่อมทำนบดังกล่าวให้น้อยลงกว่าที่มีการอนุมัติเพื่อให้ได้จำนวนดินมากขึ้นให้ทำนบมีความแข็งแรงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อมาราษฎรได้รับจ้างขุดดินตามที่ได้มีการตกลงกัน จำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารหนังสือขอเบิกเงินใบตรวจรับการจ้างแรงงาน ระบุรายละเอียดค่าแรงงาน จำนวนดินค่าคุมงานต่าง ๆ ให้ตรงกับที่ได้รับอนุมัติและเป็นหลักฐานว่าได้ดำเนินการแล้วเพื่อขอเบิกเงินจากทางราชการมาจ่ายให้แก่ราษฎรผู้รับจ้าง ดังนี้ เมื่อปรากฏว่ายอดเงินที่ระบุในเอกสารทั้งสิ้นนับตรงกับยอดเงินที่จำเลยได้จ่ายให้แก่ราษฎรไปแล้ว จำนวนดินที่ไม่ตรงกันนั้นก็ขุดได้มากกว่าที่ระบุไว้ ไม่ปรากฏว่าจำเลยคนใดทุจริตได้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าว แม้จำนวนดินและจำนวนเงินที่ระบุในเอกสารจะไม่ตรงกับความจริงไปบ้าง ก็ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ร่วมกันทำเอกสารและรับรองเอกสารอันเป็นเท็จ

มาตรา 267

ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตาม
หน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสาร
มหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์
สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่น่าจะ
เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหก
พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 267 ความผิดฐานแจ้ง
ให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ
องค์ประกอบข้อแรก แจ้งให้เจ้าพนักงาน
ผู้กระทำการตามหน้าที่

เจ้าพนักงานที่ดินมีหน้าที่ใดส่วนเกี่ยวกับที่ดิน

- ฎ 950/2537 จำเลยได้ทำนิติกรรมขายที่ดินตาม น.ส.3 ก. เลขที่ 2076 ไปแล้ว น.ส.3 ก. เลขที่ดังกล่าวจึงมีได้อยู่ในความครอบครองของจำเลย แต่จำเลยกลับให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่า จำเลยเป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินตาม น.ส.3 ก. เลขที่นั้น และรับรองว่าจำเลยมิได้ทำนิติกรรมหรือมีภาระติดพันอื่นใดเกี่ยวกับที่ดินแปลงนี้ตามใบไต่สวนซึ่งเป็นเอกสารราชการ และให้ถ้อยคำตามเอกสารซึ่งเป็นเอกสารราชการว่า น.ส.3 ก. เลขที่ดังกล่าวเก็บไว้ที่บ้านสูญหายไปการกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใช้เป็นพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา

ขั้นที่พนักงานสอบสวนถามชื่อก่อนแจ้งข้อกล่าวหา จำเลยยังไม่ได้ รับความคุ้มครองในฐานะผู้ต้องหา

- ฎ 7123/2557 จำเลยแจ้งความเท็จและแจ้งให้ร้อยตำรวจโท ด. เจ้าพนักงานสอบสวนจดข้อความอันเป็นเท็จลงในบันทึกคำให้การของจำเลยซึ่งเป็นผู้ต้องหาในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นว่าจำเลยเป็น ฐ. ซึ่งถึงแก่ความตายไปแล้ว หลังจากนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนเรียกตัวจำเลยไปสอบถามเนื่องจากจำเลยผิดเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น จำเลยแจ้งความเท็จและแสดงบัตรประจำตัวประชาชนของ ฐ. เพื่อให้ร้อยตำรวจโท ด. หลงเชื่อว่าจำเลยเป็น ฐ. จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการให้การและใช้สิทธิในขั้นตอนการทำคำให้การที่จำเลยเป็นผู้ต้องหาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 134/4 (1) การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 137, 267, 367

- ฎ 4201 2536 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานได้ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยทำใบรับแจ้งการตายอันเป็นเท็จโดยร่วมกับนายเปลี่ยวแล้ว จำเลยนำไปเป็นหลักฐานในการแจ้งการตายต่อนายทะเบียนให้ออกใบมรณบัตรของนายจิตร และนำไปเป็นหลักฐานในการขอคืนหลักประกันที่นายเปลี่ยวได้ประกันตัวนายจิตรและเบิกความเท็จต่อศาลจังหวัดตรังว่านายจิตรตายไปแล้ว การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 157, 162(1)(4), 267 และมาตรา 177 วรรคแรก

องค์ประกอบข้อสอง จดข้อความอันเป็นเท็จ

ฎ 2918/2535 ห.เป็นนายทะเบียนมีหน้าที่รับแจ้งการย้าย และได้ลงชื่อเป็นผู้รับแจ้งข้อความตามที่ปรากฏในเอกสารใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.17 ซึ่งเป็นข้อความเท็จตามที่จำเลยมาแจ้งแล้วการกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิด การที่ ห.จะใช้ให้บุคคลใดเป็นผู้เขียนหรือจดข้อความลงในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ท.ร.17 แทน ห. หากใช้เป็นสาระสำคัญอันจะทำให้การกระทำของจำเลยขาดองค์ประกอบ ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 แต่อย่างใดไม่

องค์ประกอบข้อสาม ลงใน
เอกสารมหาชนหรือเอกสาร
ราชการ

เอกสารมหาชนหมายถึง เอกสารที่เป็นหลักฐานแก่ประชาชน

- ฎ 1479/2553 สำเนาทะเบียนบ้านเป็น
- ฎ 9696/2552, 5147/2552 โฉนดที่ดินเป็น
- ฎ 2575/2552 สำเนาประจำวันเป็นเอกสารราชการ แต่ไม่เป็นเอกสารมหาชน :
“เอกสารใดจะเป็นเอกสารมหาชนหาได้ถือเอาแต่การที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ แต่ข้อความในเอกสารนั้นต้องพาดพิงถึงประชาชน ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งต้องกระทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากเอกสารนั้นได้ ด้วยการตรวจสอบหรืออ้างอิงข้อเท็จจริงจากเอกสารดังกล่าว แต่รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเป็นเพียงเอกสารราชการที่เจ้าพนักงานตำรวจทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่ามีการแจ้งเหตุต่อเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนอ้างอิงข้อเท็จจริงในเอกสารดังกล่าว จึงไม่เป็นเอกสารมหาชน”(หมายเหตุ อาจผิดฐานแจ้งความเท็จตาม 137 หรือ 173 ได้)

ฎ 1430/2537 การที่จำเลยร่วมกับ อ.และให้ อ. ยื่นขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม กรรมการของบริษัท ก. ต่อ นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท โดยยื่นเอกสารรายงานการประชุมวิสามัญของบริษัท ก. อันเป็นเอกสารเท็จ ประกอบไปด้วย เป็นเหตุให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนให้เป็นการแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงใน เอกสารมหาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการของบริษัท ก. และประชาชน จึงเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267

องค์ประกอบข้อสี่ เอกสาร

มหาชนหรือเอกสารราชการ

นั้น มีวัตถุประสงค์สำหรับใช้

เป็นพยานหลักฐาน

องค์ประกอบข้อห้า โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

ฎ 1785/2517 โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเรื่องที่ดิน ศาลสั่งให้ทำแผนที่พิพาทจำเลยบอกให้เจ้าพนักงานผู้ทำแผนที่บันทึกลงในแผนที่พิพาทว่า "จำเลยว่าทุกฝ่ายที่เคยมีชื่อในโฉนดครอบครองร่วมกัน ไม่เคยแบ่งแยกเป็นส่วนสัด ฯลฯ" ไม่ว่าข้อความนี้จะจะเป็นความจริงหรือไม่ก็ตาม ก็เป็นแต่เพียงการบันทึกให้ปรากฏไว้ว่าจำเลยอ้างว่าอย่างไรเท่านั้น หากอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งดังกล่าว โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือผู้อื่นหรือประชาชนได้ไม่ จึงไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 (และฎ 7957 / 2542)

องค์ประกอบสุดท้าย เจตนา

ผู้กระทำต้องรู้ว่าข้อความที่

ตนเองแจ้งนั้นเป็นเท็จ